

NY OPPLÆRINGSLOV

BOKMÅLSFORBUNDETS HØRINGSUTTALELSE

Generelt

Som man vil se nedenfor, har Bokmålsforbundet lagt stor vekt på foreldrenes rett og plikt til å velge hovedmål (læremidler og skriftlige arbeider) for sine barn. Å tvinge et barn til å få opplæring på en annen målform enn den foreldrene har valgt, er klart i strid med FN's Verdenserklæring om menneskerettigheter, artikkel 26, punkt 3, hvor følgende slås fast: *Foreldre har fortrinnsrett til å bestemme hva slags undervisning deres barn skal få.*

Dagens ordning – hvor elever tvinges til å benytte en språkform de ikke ønsker – er derfor ulovlig, og vil bli fulgt opp i fremtiden.

NOU 2019:23, Kapittel 4

Valg av skriftspråk (målform) og særskilte språkretter i grunnopplæringen

Bokmålsforbundet mener det bør presiseres i loven at all opplæring i hovedsak skal skje på det hovedmål som foreldrene har valgt for den enkelte elev.

Vi støtter fritagelsesbestemmelsen om sidemål for elever med samisk, kvensk, finsk og tegnspråk, samt for innvandrerelever.

Bokmålsforbundet mener at det må være foreldrene som på barnetrinnet velger hovedmål (læremidler og skriftlige arbeider) for sine barn. Det uheldige ved dagens ordning er at det er forskjellige regler for læremidler og skriftlige arbeider, hvilket resulterer i at elevene får en sammenblanding av bokmål og nynorsk i opplæringen. Dette skaper unødvendig forvirring hos elevene. Læremidler og elevenes skriftlige arbeider må derfor alltid være på samme målform, og begge deler må bestemmes av foreldrene.

Eksisterende tekst i § 4-1, andre avsnitt, første og andre setning byttes derfor ut med følgende tekst:

Foreldre til elever på 1. til 7. trinn velger om elevenes hovedmål (læremidler og skriftlige arbeider) skal være bokmål eller nynorsk. Fra og med 8. trinn velger elevene dette selv.

Valg av målform er et svært personlig valg, og Bokmålsforbundet mener derfor at det er foreldrene – og ikke kommunen – som er de nærmeste til å treffe dette valg på vegne av sine barn. I praksis kan dette skje allerede ved innskrivning på skolen.

Bokmålsforbundet støtter bestemmelsen om rett til opprettelse av parallellklasser (grupper), når det er minst 10 elever på samme trinn som krever dette. Derimot er vi uenig i at det er kommunen som skal bestemme hvilken skole elevene skal gå på når elevene er spredt på flere skoler. I dag avgjøres dette av foreldrene, og slik mener Bokmålsforbundet at det fortsatt skal være.

Vi erfarer at Norges Mållag vil ha språkdelte klasser, også på ungdomstrinnet vil ha språkdelte klasser også på ungdomstrinnet. I dag finnes det svært mange skoler på ungdomstrinnet hvor elevene har ulike målform. Å opprette separate klasser for hhv. bokmåls- og nynorskelever, er først og fremst et økonomisk spørsmål. Vi snakker om ekstra omkostninger på flere hunder millioner kroner på årsbasis, penger som kan anvendes på en langt bedre måte innen undervisningssektoren.

Den såkalte «Oddamodellen», som nynorsktilhengerne kaller den, er for øvrig avskaffet for flere år siden i Odda kommune, nettopp av økonomiske grunner.

KAPITTEL 7

VALG AV SKRIFTSPRÅK OG SÆRSKILTE SPRÅKRETTER I DEN VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

Også her mener Bokmålsforbundet at det skal presiseres at hovedvekten av opplæringen må skje på elevenes hovedmål. Vi støtter også her fritagelsesbestemmelsen.

Vi er enig i at det presiseres at retten for elevene til selv å velge hovedmål og målform i læremidler, også gjelder den videregående skole.

AD FOLKEAVSTEMNINGER OM MÅLFORM I SKOLEN

Den nye opplæringsloven viderefører ikke bestemmelsen om skolemålsavstemninger i dagens lov § 2-5 syvende ledd. Begrunnelsen er kommunelovens bestemmelser om aktiv innbyggerdeltagelse.

Bokmålsforbundet har i over 30 år assistert foreldre og elever som ønsker opplæring på bokmål. Vår erfaring er at mange kommuner er lite lydhør overfor foreldrenes ønske. Selv rettigheter som er presisert i loven, som for eksempel retten til å opprette parallellklasser blir ofte forsøkt trenert og sabotert. Ofte må foreldrene klage til Fylkesmannen før kommunen gir etter, og følger loven.

På mange skoler som offisielt har nynorsk som hovedmål, er det mange bokmåls elever, ja på mange av nynorskskolene utgjør bokmåls elevene et stort flertall. Når da foreldrene anmoder kommunen om at det må avholdes skolemålsavstemning for å få den offisielle målform endret i overensstemmelse

med status, avslår kommunene dette. Resultatet er at foreldrene må samle inn underskrifter fra minst 25 % av innbyggerne i «skolekretsen». Da må kommunen avholde skolemålsvalg. Disse skolemålsavstemninger er formelt rådgivende, hvilket betyr at kommunen kan overprøve folkets valg. Dette har hendt en rekke ganger.

Bokmålsforbundet mener at ordningen med skolemålsavstemninger må fortsettes. Vi mener at valgresultatet skal være bindende for kommunen. Dessuten mener Bokmålsforbundet at kun foreldre som har barn i skolen skal ha stemmerett ved valget, slik ordningen var fra 1971 til 1985, og fra 2000 til 2002.

I Bokmålsforbundet er vi vel kjent med at Mållaget ofte arrangerer transport fra gamlehjem til valglokalene, slik at 90 år gamle ungkarer kan stemme ned foreldrene.

På skoler med færre enn 100 elever, er det i praksis umulig å opprette parallellklasser (grupper) på grunn av for få elever på hvert trinn. Eneste mulighet til å skifte målform er derfor skolemålsavstemning.

Når det gjelder introduksjonskurs i norsk for innvandrere, så reguleres dette i dag ikke av Opplæringsloven. Hvilken målform de skal opplæres i bestemmes av kommunene. Detter er en språklig umyndiggjørelse av voksne innvandrere som det må bli slutt på. Derfor mener Bokmålsforbundet at også denne opplæring må bli regulert i Opplæringsloven.

Vi vil ikke unnlate å gjøre oppmerksom på at ved statsborgerprøven i 2019, valgte helt 98,5 % av kandidatene å avlegge prøven på bokmål. Dette ifølge tall fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

For Bokmålsforbundet
Steinar Øksengård, formann

RAPPORT OM SPRÅKSITUASJONEN I NORGE

Dette er en rapport utarbeidet av Bokmålsforbundet. Hensikten er å sette søkelys på hvordan dagens språkpolitikk fungerer i praksis, med fokus på svært uheldige sider som Stortinget bør se nærmere på.

Bergen, januar 2020

Innhold:

Rapport	Side 3 - 6
Vedlegg 1 Tall fra Statsbudsjettet	Side 7
Vedlegg 2 Foreldrenes frustrasjon	Side 8
Vedlegg 3 Eksempel på behandling av klage	Side 9
Vedlegg 4 Valgfusk i Sandnes	Side 10
Vedlegg 5 Kopi av brev til Kulturministeren	Side 11-13
Vedlegg 6 Innspill til Stortingsmelding om norsk språk	Side 14 - 15
Vedlegg 7 Eksempler på språkstatistikk	Side 16

1 SPRÅKSITUASJONEN – FREM TIL I DAG

Nynorsk har hatt kontinuerlig tilbakegang siden krigen (1943) og frem til i dag. Ikke nok med det, målformen er forsvunnet i store deler av landet, og finnes nå stort sett bare på Vestlandet og dalstrøkene på Østlandet.

Denne tilbakegangen er selvfølgelig registrert hos våre politikere. Anført av det nynorskvennlige minipartiet Venstre, har Stortinget år for år økt bevilgningene til nynorske organisasjoner i et forsøk på å opprettholde nynorsk. Det er også vedtatt en del urettferdige lover og forskrifter som går i nynorsk favør. Men på tross av massiv økonomisk og juridisk støtte, går nynorsk fortsatt tilbake. Folk velger rett og slett bort nynorsk, og satser på flertallets målform, bokmål.

Bokmålsforbundet ble etablert i 1990 for å skaffe balanse i språkdebatten, men opplever å bli oversett av myndighetene. Både Kulturdepartementet og Språkrådet har demonstrert at de kun ivaretar nynorskens interesser, og alle protester fra bokmålshold blir derfor avvist eller neglisjert.

En del politikere – også på Stortinget – mener at språksaken er en liten sak som ikke kan tas helt på alvor. Fra utsiden kan det kanskje fortone seg slik, men for dem det gjelder, er dette svært viktig. Man kan tenke seg elevers og foreldres frustrasjon, når man har krav på undervisning på bokmål, men tvinges til nynorsk hovedmål. Stortinget har unntatt seg selv fra Målloven for å slippe denne type frustrasjon.

I nynorsk ordliste finner følgende bøyning av adjektivet «små»:

Små – smærre - smæst – smæste

Finnes det noen fornuftig grunn til at alle Norges elever skal lære seg dette? Vi mener nei.

2 HVA ER SPRÅKORGANISASJONENES OPPGAVE?

Oppgavene for de to språkorganisasjonene Bokmålsforbundet og Noregs Mållag er i utgangspunktet de samme, hvilket vil si:

- ivareta interessene for bokmål henholdsvis nynorsk.
- informere publikum om lover og regler innen dette området (f. eks. innen skolesektoren)
- assistere personer som blir motarbeidet av skole eller myndigheter og ikke får den målform de har krav på iht. lover og forskrifter

I tillegg til ovennevnte oppgaver, utarbeider Bokmålsforbundet en omfattende språkstatistikk som viser de to språkformenenes utvikling i forskjellige deler av samfunnet. Dette er en oppgave som egentlig burde ligge til Språkrådet, men de er mer opptatt av å skjule – enn å få frem - fakta.

For øvrig ser det ikke ut til at myndighetene er enige i at ovennevnte behov er tilstede i begge målformene. Tilskuddene tyder på at det kun er nynorskbrukere som trenger informasjon og assistanse, og at bokmålsbrukerne kan klare seg selv. Mens nynorskens organisasjoner får rundhåndede tilskudd hvert år over Statsbudsjettet, får Bokmålsforbundet ikke tilskudd, og drives i dag på dugnad. Dette forhold virker svært urettferdig på mange. Og det er mange som reagerer på den måten Mållaget benytter offentlige midler på. Se avsnitt 5 nedenfor.

3 TILSKUDD TIL SPRÅKORGANISASJONENE

I Statsbudsjettet for 2020 er Noregs Mållag tilgodesett med 5,7 millioner kroner, mens et talls nynorske organisasjoner mottar til sammen ca. 70 millioner pr år. Riksmålsforbundet får et mindre beløp, og Bokmålsforbundet får ingen ting. Mållagets rause tilskudd gjør at de kan holde seg med flere ansatte, hvilket gir en urettferdig fordeling av styrkeforholdet mellom de to språkformene. Dette styrkeforholdet stemmer overhodet ikke overens med folkets valg av språkform. Det gjør at et statsfinansiert språklig mindretall kan jobbe aktivt for å overkjøre foreldrene i skolekonflikter, med det resultat at foreldrene ikke får bestemme målform for sine barn.

4 HVORDAN BENYTTER MÅLLAGET TILDELTE MIDLER?

Vi tror ikke det er Stortingets mening at bevilgede midler til Noregs Mållag skal benyttes til å legge hindringer i veien for mennesker som ønsker å velge ønsket målform. Likevel foregår dette i stor skala, for eksempel i språkavstemninger på skoler. I mange tilfeller opplever foreldre og elever en utidig, aggressiv og ubehagelig innblanding fra Mållagets folk. Slik innblanding mislikes av svært mange, i og med at den har som mål å hindre foreldre å velge bokmål for sine barn (se eksempler i vedlegg).

Vi kjenner ikke til om det er knyttet noen betingelser til Mållagets offentlige tilskudd, men som et minimum burde betingelsene være at midlene ikke benyttes til å hindre foreldres og elevers lovmessige rett til å velge målform. Bokmålsforbundet har mange eksempler på slik utidig innblanding, innrapportert av skuffede og sinte foreldre. «Utidig innblanding» innebærer også transport av velgere fra gamle- og sykehjem til valglokalene mot å stemme nynorsk. I tillegg foregår en omfattende desinformasjon til elever og foreldre for å unngå at en skole f. eks. skal gå over fra nynorsk til bokmål. Representanter for Mållaget er alltid til stede for å påvirke resultatet av språkavstemninger. Kommunene hindrer i dag ikke at det skjer utilbørlig påvirkning på valghandlingen. Kontrollfunksjon for språkavstemninger eksisterer ikke.

Mållaget driver omfattende lobbyvirksomhet mot stortingsrepresentantene. De har til og med etablert en egen avdeling, Løvebakken Mållag, som driver lobbyvirksomhet internt på Stortinget. Dette resulterer i en ond sirkel. Mer lobbyvirksomhet betyr mer press på politikerne – som betyr større bevilgninger - som betyr enda mer press osv. osv.

At Kulturdepartementet har finansiert et eget nynorsk kultursenter for 7-8 % av befolkningen og deler ut en årlig nynorskpris, sier mye om hvor departementet står. Dette burde normalt ikke være departementets oppgave. Hva med Bokmålets Kultursenter?

5 RESULTATET AV STORTINGETS FAVORISERING AV NYNORSK

Ved å tildele målbevegelsen enorme ressurser, har Staten satt et lite språklig mindretall i stand til å lage store problemer for flertallets rett til å velge målform. Foreldre forhindres i å velge målform for sine barn, til tross for at de har lovmessig rett til dette.

Problemet er ikke nytt, men det har blitt verre og verre etter hvert som Departementet har økt ressursene til nynorsksiden. Svært mange ber Bokmålsforbundet om hjelp til å få gjennomført tiltak som de har lovmessig rett på, men med nynorsk ledelse både i

Kulturdepartementet og i Språkrådet, er mulighetene til å klage i praksis fjernet. Rettigheter som bokmålsfolk av ovennevnte grunner må gi opp, har Mållaget med sine ressurser anledning til å ta til retten, og dermed vinne frem. Bokmålsforbundet og bokmålsbrukere har ikke tilsvarende rettsvern.

Situasjonen beskrevet ovenfor resulterer i en rekke uheldige forhold. Først og fremst betyr nåværende språkpolitikk at det er et lite mindretall (7-8 %), som av staten oppnevnes til å bestemme hvilken målform alle skal velge. Dette er helt uholdbart. Med de betydelige midler som stilles til rådighet for nynorskens organisasjoner, opplever Bokmålsforbundet og bokmålsbrukerne at vi har Staten som motpart i språksaker, og at bokmålsbrukerne er fratatt sine demokratiske rettigheter.

Foreldre og elever har språkrettigheter som er nedfelt i Opplæringsloven, men rettighetshaverne kommer ikke igjennom med sine lovmessige krav. Folkets vilje kommer alt for ofte i andre rekke. Foreldre blir frustrerte over at elevene må benytte en målform de hverken behersker eller ønsker, og klager på at det ikke er demokrati innen språksektoren.

Kulturkomiteen og Stortinget må sørge for å ta en total gjennomgang av dagens språksituasjon, og justere praksis slik at demokratiet gjeninnføres. En viktig del av dette bør være gjeninnføring av Språkrådets og Kulturdepartementets språknøytralitet.

6 HVORFOR KLAGES DET IKKE?

Hvis noen føler seg urettferdig behandlet i en språkkonflikt, hvorfor klager de ikke? Svaret på det er enkelt: Bokmålssiden kommer ikke frem med klager. Så lenge kulturministeren på toppen av pyramiden kun tilgodeser nynorsk, gir dette synergi for resten av organisasjonen. Kulturdepartementet burde innse at det resulterer i en uheldig diskriminering av bokmål. Kulturministeren hadde siste år møte med de nynorske organisasjonene, men har samtidig avslått å møte Bokmålsforbundet (avslaget fra Kulturdepartementet var signert nynorskaktivisten Tvitekkja)!

I en TV-debatt nylig, deltok Bokmålsforbundet for å tale bokmålets sak. Hvem stilte opp for å tale nynorskens sak? Jo, leder i Språkrådet, Åse Wetaas! Det bekrefter det vi visste fra før: Språkrådet betrakter ikke seg selv som språknøytral, men som nynorskens støttespiller!

Kulturdepartementet, som skal sette Stortingets vedtak ut i livet, og Språkrådet som skal overvåke det som skjer innen denne sektoren, har – som vi har sett ovenfor – demonstrert at de kun jobber for å øke bruk av nynorsk – mot brukernes vilje. Det vi normalt kaller tilsyn eksisterer i praksis ikke, og brudd på språklovene får derfor passere uhindret.

7 FORBEDRINGSFORSLAG (KULTURDEPARTEMENTET)

7.1 Målloven forandres slik at ansatte i stat, kommune og fylkeskommune kan benytte den målform de behersker best, bokmål eller nynorsk.

7.2 Målloven forandres slik at den såkalte flertallsmålformen blir basert på antall personer, ikke antall kommuner, slik det er i dag.

7.3 Forskrift til Målloven forandres slik at det ikke lenger er krav om 25 % av hver målform i statsinstitusjoner. Kravet bør reduseres til max. 10 % (krever ikke lovendring).

Med forandringene ovenfor vil man spare store ressurser, som i dag brukes til å kontrollere at Målloven blir fulgt. Språkrådet kan da gis andre, meningsfylte oppgaver.

8 FORBEDRINGSFORSLAG (KUNNSKAPSDEPARTEMENTET)

8.1 Opplæringsloven forandres slik at kun foreldre til elever på en skole har stemmerett i språkavstemning på skolen.

8.2 Språkavstemninger gjennomføres med samme offentlig kontroll som under politiske valg.

8.3 I læreplanene bør viktigheten av å lære sidemål tones kraftig ned. I norsk bør det kun være en karakter.

8.4 Det foretas en dramatisk nedtrapping av offentlig støtte til nynorske organisasjoner. Det vil dempe konfliktnivået og gjøre det lettere for elever, foreldre og andre å få den målform de foretrekker, og som de har lovmessig krav på.

Alternativet er å trappe opp tilskuddene til bokmålssiden til et tilsvarende nivå som dagens tilskudd til de nynorske organisasjonene. Det vil imidlertid øke konfliktnivået, hvilket i utgangspunktet ikke er ønskelig.

9 Uavhengig av tiltakene i pkt. 7 og 8 ovenfor, bør følgende gjøres:

9.1 Det nedsettes en komité som skal se på uheldige sider ved dagens språkpolitikk, og komme med forslag til forbedringer (ref. Vogt-komiteen). Komiteen må ved selvsyn se hva som foregår, og ikke hente informasjon fra Kulturdepartementet og Språkrådet.

9.2 Det etableres språknøytralt tilsyn, slik at språkutviklingen i Norge skjer i henhold til Stortingets ønske, og slik at også bokmålsbrukerne får de rettigheter som er nedfelt i lover og forskrifter. Kulturdepartementet og Språkrådet må være språknøytrale, og skal ikke gis anledning til å opptre som Mållagets forlengede arm.

Bergen den 30.01.2020
Bokmålsforbundet
Steinar Øksengård, formann

Offentlige tilskudd

Språkpolitiske særtiltak til fordel for nynorsk

Vedlegg 1 Tall fra Statsbudsjettet

	2017	2018	2019	2020
Det norske samlaget	15 490 000	15 330 000	17 720 000	19 195 000
Landssammensl. av nynorskkommuner	300 000	1 510 000	1 545 000	2 785 000
Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa	8 255 000	8 500 000	8 700 000	9 000 000
Noregs Mållag	4 268 000	5 460 000	5 590 000	5 740 000
Nynorsk Avissenter	2 774 000	2 835 000	2 905 000	2 980 000
Nynorsk Pressekontor	5 903 000	6 030 000	6 175 000	7 340 000
Nynorsk Kultursentrum (24,2 årsverk):				
Allkunne(se sum)				
Dei nynorske festspela (se sum)				
Ivar Aasen-tunet(se sum)				
Litteraturdagane i Vinje (se sum)				
Olav H. Hauge-senteret (se sum)				
Ulvik poesifestival (se sum)				
Vinje-senteret (se sum)				
Årets nynorskbruker (se sum)				
SUM Nynorsk Kultursentrum	19 630 000	20 500 000	20 500 000	22 450 000
Pris til årets nynorskkommune	102 000	100 000	100 000	100 000
Kulturdep. Nynorskpris for journalister	300 000	300 000	300 000	300 000
Sum særtiltak nynorsk	57 022 000	60 565 000	63 535 000	69 890 000
Det norske teateret	170 000 000	175 470 000	180 650 000	187 230 000
Hordaland Teater			16 155 000	16 590 000

Vedlegg 2 Foreldrenes frustrasjon

Fra en av Bokmålsforbundets lokale Facebook-grupper:

Bokmålsforbundet:

I Bokmålsforbundet har vi mange ganger lurt på hvorfor det er en prinsipiell forskjell på bokmåls- og nynorskskiltninger. Nynorskskiltninger organiserer seg i grupper, står frimodig frem og krever nynorsk uten blygsel. Hva gjør bokmålsfolket? De tør ikke si til noen at de ønsker bokmål, holder sine ønsker skjult og er livredd for å irritere nynorskskiltninger! Hadde bokmålsfolket vært like (fri)modige som motparten, hadde nynorsk vært forsvunnet for lenge siden! Litt av bakgrunnen for forskjellen er at Mållaget vet å spille på samvittighet, med uttalelser som "Dette vil gå ut over de svakeste i samfunnet" eller "Dere er med på å ødelegge den verdifulle kulturen i denne bygden". «Dere vet vel at hvis skolen går over til bokmål, må kirken gjøre det samme?» Alle vet at alt dette er rent visvas. DET ER IKKE MER FLAUT Å KREVE BOKMÅL ENN Å KREVE NYNORSK! Etablør en bokmålsgruppe og gi nynorskskiltninger skikkelig motstand!

Svar fra en av bokmålsforeldrene:

«Det er nok ikke flaut å kreve bokmål, men jeg tror det oppleves krevende for de av oss som bor i små bygder. Jeg vet om flere som blir ignorert/fryst ut, og/eller opplever frekke kommentarer o.l. bare ved å være medlem i en gruppe som denne, eller ved å stå frem som en bokmålsforkjemper. Ikke minst har man kanskje barn man vil verne om. Er nok også derfor vi er så få medlemmer i denne gruppen.... Men dermed enda større grunn til å stå frem med meningene sine!»

Vedlegg 3 Eksempel på slett behandling av klage

I rapporten ovenfor har Bokmålsforbundet fremsatt påstand om at muligheten til å anke avgjørelser i språksaker er fraværende. Som et eksempel på dette, tar vi med en sak fra Bø i Telemark i 2018.

- 1 Bø skole, Bø i Telemark er en nynorsk skole. På skolen undervises det i såkalte blandingsklasser, med bruk av bokmål og nynorsk. Før skolestart 2018 var det 10 elever som ønsket såkalt språkdeling iht. Opplæringsloven, og leverte inn krav til skolen om dette slik som loven foreskriver.
- 2 Skolen nektet å opprette bokmålsgruppe.
- 3 Skolens avgjørelse ble innklaget til skoleeier, Bø kommune. Bø kommune (Ref. 18/1864-16), støttet imidlertid skolens beslutning om å nekte opprettelse av bokmålsgruppe.
- 4 Foreldrene v/ Bokmålsforbundet innklaget Bø kommunes avgjørelse til Fylkesmannen i Telemark.
- 5 Fylkesmannen opplyser i uregistrert mail datert 18.10.2018, at de ikke vil gå inn i saken, men har hatt en telefonsamtale med Bø kommune, og gitt veiledning i forståelse av Opplæringsloven.
- 6 Foreldrene v/ Bokmålsforbundet klaget deretter saken inn til Utdanningsdirektoratet.
- 7 I brev fra Utdanningsdirektoratet, datert 25.10.2018 (ref. 2018/23023) opplyses det at Utdanningsdirektoratet ikke har myndighet til å behandle klage på kommunale vedtak. Slik myndighet er delegert til Fylkesmannen!
- 8 Foreldrene v/ Bokmålsforbundet klaget deretter saken inn for Kunnskapsdepartementet. I svar derfra, datert 3.12.2018 (ref. 18/5862-2) heter det:
«Kunnskapsdepartementet har ikke grunnlag for å vurdere om praksisen til Bø skole er i samsvar med kravene i § 2-5 fjerde ledd» (Opplæringsloven). Videre heter det: *Vi viser til at avgjørelsen om plassering av elever i klasser eller grupper etter målform er et enkeltvedtak med klagerett. Elevene og foreldrene kan derfor klage på vedtaket dersom de er misfornøyd med skolens praksis(!)*
- 9 Foreldrene var naturlig nok lite lysten på å starte hele denne prosessen på nytt, og måtte derfor innse at tilsyn og klagemulighet ikke eksisterer. Dessuten var man nå kommet frem til desember, og det var uansett for sent å opprette bokmålsklasser dette året.

Opplæringsloven beskriver hvilke rettigheter foreldre og elever har når det gjelder valg av målform i grunnskolen. Med grunnlag i saken som er beskrevet ovenfor, ser man at foreldrenes klagemulighet er fullstendig fraværende. I en parallell sak fra Sandnes kommune for en del år siden, tok Mållaget saken helt til Høyesterett, og vant derved over kommunen.

Bokmålsforbundet har ikke ressurser til å prøve saker for retten. Bokmålsbrukere har dermed ikke samme rettsvern som nynorskbrukere.

Vedlegg 4 Valgfusk i Sandnes

Fra Bokmålsforbundets hjemmesider:

På den nynorske Høle skole i Sandnes kommune (Rogaland) ønsket et flertall av foreldrene å gå over til bokmål. I den forbindelse ble det i februar i 2018 gjennomført en språkavstemning ved skolen. Resultatet ble 132 stemmer for bokmål og 153 stemmer for nynorsk, hvilket vil si at skolen fortsatte som nynorsk skole.

Imidlertid, ser man nærmere på den måten valget ble gjennomført på, ser man at valget var under sterk innflytelse av Mållaget. Hadde dette vært et politisk valg, ville det uten tvil blitt omvalg. Nedenfor finner du eksempler på uttalelser fra foreldre ved skolen om hvordan de opplevde valg-gjennomføringen.

Uttalelsene taler for seg selv:

1 «Det var på mange måter en ufin mobilisering fra nynorskfolket og det er leit.»

2 «Mange foreldre ville ikke signere på listene fordi 9 åringen deres ikke ville skifte til bokmål. 9-åringene ville ikke skifte fordi det ble drevet lobbyvirksomhet på skolen med at de omtrent måtte lære seg å lese og skrive på ny.»

3 «Mitt eldste barn hadde nynorsk i 10 år på samme skole. Vi fikk ikke info om at de kunne velge selv fra 8. klasse. Hadde vi visst det da, hadde hun byttet til bokmål.»

4 «Det var ikke en pen valgoppkjøring av nynorskfolket i fjor. De tilbød seg å kjøre eldre til valgurnene, de delte ut wienerbrød og kaffe osv.»

5 «Min mann og jeg ble stående å prate lenge i skolegården den aktuelle valgkvelden og jeg så for første gang ikke et kjent menneske fra bygda. Det var folk bl.a. fra byen, folk som var født her, men som ikke bor her. De fleste jeg observerte var eldre, over 70+. Ikke mange av dem som har barn i barneskolen!»

6 «Jeg pratet med en dame og hennes argument var at det alltid hadde vært nynorsk på denne skolen. Man får lyst å rive av seg håret.»

7 «Dette skulle være et valg for oss med barn eller barnebarn på skolen. Og ved første avstemming blant foreldre var det flertall for bokmål. Men nok om det, blir irritert av å tenke på det.»

Bokmålsforbundet minner om at Mållagets aktiviteter er finansiert over Statsbudsjettet. Vi mottar gjerne opplysninger om hvordan Mållagets opptreden oppfattes av folk flest.

Som det fremgår av ovenstående, blir bokmålsbrukerne utsatt for mobbing og trakassering når de forsøker å benytte sin rett til å kunne velge sin egen målform. At trakasseringen er finansiert med offentlige midler, gjør saken svært alvorlig!

Vedlegg 5 Kopi av brev sendt Kulturministeren (innspill til ny mållov)

Kultur- og likestillingsminister Trine Skei Grande

Kulturdepartementet

postmottak@kud.dep.no

INNSPILL TIL SPRÅKLOV

I forbindelse med Kulturdepartementets arbeid med ny språklov har Bokmålsforbundet følgende kommentarer:

Innledningsvis vil vi kommentere følgende uttalelse i departementets kulturmelding «*Når norsk språk er tema, skal det eksplisitt tas hensyn til nynorsk og nynorskbrukere, fordi nynorsk, i kraft av å være et mindretallsspråk, har ekstra dårlige rammevilkår for å bli brukt og utviklet.*» For det første er ikke nynorsk et mindretallsspråk, men en skriftvariant av majoritetsspråket norsk. Å påstå at nynorsk har ekstra dårlige rammevilkår for å bli brukt og utviklet, er ikke bare ukorrekt, men er en frekkhet tatt i betraktning de mange juridiske og økonomiske særtiltak til fordel for nynorsk.

Når en ny språklov skal utformes, må man ta utgangspunkt i den faktiske språksituasjon i landet. Det foreligger meget god statistikk for hvilken målform det norske folk foretrekker. Statistikken viser følgende tall på landsbasis (kun offisielle tall):

Område	Nynorsk i %
Skattemelding	10,2
Grunnskole:	11,98
Videregående skole:	6,20
Universitetene (gjennomsnitt):	3,6
Forsvaret (ved sesjon):	2,2

Bokmålsforbundet er sterkt kritisk til dagens mållov, som vi forstår skal integreres i den nye språkloven. Dagens mållov er en udemokratisk og diskriminerende lov som er utformet på en måte som grovt favoriserer nynorsk, og tilsvarende diskriminerer bokmål.

Som eksempel kan nevnes at i forbindelse med sammenslåing av fylkene Vestfold og Telemark, så fastsetter Målloven at nynorsk er «fleirtalsmålforma», og at Fylkesmannen i det nye storfylket derfor er pålagt å bruke nynorsk som tjenestemål. Dette altså i et fylke hvor statistikken viser at 90 % er bokmålsbrukere.

Nynorskaktivistene påstår at nynorskkvoteringen i staten har sin hjemmel i Stortingets vedtak av 1885 som sidestiller bokmål og nynorsk. Det er ikke riktig. I vedtaket kan vi lese i Innstilling nr. 111 1885 «*.. at det skal staa frit for Embeds- og Bestillingsmænd som enhver anden at benytte det Sprog de selv ønsker, Bogsproget eller Landsmaalet til offentlig Brug.*»

Ordningen med at statsansatte kunne bruke den målform de selv ønsket, varte nesten i et halvt århundre. Målfolket var slett ikke fornøyd med at statsansatte selv kunne velge sin egen målform. Det viste seg nemlig at det var svært få som frivillig valgte nynorsk. Etter press fra målfolket vedtok Stortinget 6. juni 1930 Lov om målbruk i statstjenesten som innførte krav om nynorsk i staten. Senere er kravet til nynorskandel i staten bare øket. *Lov om målbruk i offentlig*

teneste av 11.april 1980 med forskrifter, fastsetter i dag at en såkalt «rimeleg» nynorskandel skal være på mellom 25 og 75 prosent. Dette altså i et samfunn med 10 prosent nynorskbrukere. Alle kommuner velger selv hvilken målform de ønsker etter Målloven, dvs. hvilken målform de vil staten skal kommunisere til dem på. Målloven har også regler for såkalte regionale statsorganer. I det aktuelle området teller man antall kommuner, og ser helt bort fra innbyggerantall og innbyggernes individuelle språkvalg. Dette medfører i praksis svært ofte at det er mindretallets målform som blir «fleirtalsmålform».

I storfylket Vestfold og Telemark er det etter sammenslåingen totalt 23 kommuner. 8 kommuner har valgt nynorsk, 6 har valgt bokmål og 10 er såkalt nøytrale, men i praksis overveiende bokmålskommuner. Lille Fyresdal med sine 1319 innbyggere teller likt med nye Sandefjord som vil få 62000 innbyggere.

Ved utregningen teller ikke nøytrale kommuner – som overveiende er bokmålskommuner med - med mindre de utgjør over halvparten av fylkets kommuner, hvilket ikke er tilfelle i det nye storfylket. Følgelig er nynorsk i henhold til Målloven såkalt «fleirtalsmålform». Fylkesmannen er derfor pålagt å bruke nynorsk som tjenestemål. Det finnes god offentlig språkstatistikk, som går helt ned på individnivå. Vi vet derfor hvilken målform den enkelte innbygger i Vestfold og Telemark ønsker. Skattedirektoratets språkstatistikk (2017) vedrørende valgt målform i skattemelding (selvangivelse) viser kun 5,4 prosent i storfylket valgte nynorsk.

Blant ungdommen finnes det knapt nynorskbrukere. Grunnskolestatistikken viser at bare 3,8 % av elevene i Vestfold og Telemark har valgt nynorsk. I den videregående skole er kun 1,1 prosent nynorskbrukere. Forsvarets språkstatistikk ved sesjon, som omfatter hele årskullet, menn og kvinner, viser at i 2017 valgte bare 0,7 prosent nynorsk.

Språkrådet «bombarderer» nærmest statlige institusjoner med brev der man krever å få opp nynorskprosenten. De blir bedt om å utarbeide såkalte tiltaksplaner for mer nynorsk, og sende ansatte på nynorskkurs. Dette for å få mer av en målform som svært få etterspør. Ved universitetet i Oslo er kun 2,1 % av studentene nynorskbrukere, men like fullt gjelder kravet om minimum 25 % nynorsk ved universitetet. Det må være tillatt å spørre: Av hensyn til hvem?

Mange statlige institusjoner finner kravet om den høye nynorskprosenten helt urimelig, og har derfor bedt om å bli fritatt for Målloven. Dette er tilfelle for Universitetet i Oslo, Agder og Telemark bispedømme, og nå senest Fylkesmannen i Vestfold og Telemark.

I dag bestemmer fylkeskommuner og kommuner selv hvilken språkpolitikk de vil føre i sine kommuner. Dette vil Noregs Mållag ha slutt på. Ved hjelp av en ny og utvidet språklov, vil Mållaget at Staten skal kunne overstyre kommunene, og derved påtvinge kommunene mest mulig nynorsk. Dette er et kraftig angrep på det kommunale selvstyre, og må derfor avvises.

Noregs Mållag, som ble stiftet i 1906, har i praksis gitt opp å overtale det norske folk til frivillig å ta i bruk nynorsk. Til tross for at det gjennom årene er brukt hundretalls millioner kroner på all slags nynorsktiltak, blir det stadig færre nynorskbrukere her i landet, spesielt blant ungdom. Hverken pisk eller gulrot har hjulpet. Men desto færre nynorskbrukere, jo mer aggressive og kravstore blir nynorskaktivistene. Til tross for den grove favoriseringen av nynorsk i dagens mållov, er Noregs Mållag ikke fornøyd. I Mållagets arbeidsprogram går laget inn for å heve minimumsandelen av nynorsk i Staten fra 25 til 50 %. Et krav som også er gjentatt i Mållagets brev til kulturministeren av 11.2 2019, vedrørende innspill til ny språklov. Noregs Mållag har helt mistet kontakten med den språklige virkelighet. Fanatismen har tatt overhånd.

Nynorskaktivistene bruker som argument for å opprettholde den udemokratiske målloven, at alle som henvender seg til en statlig etat, skal få svar på sin egen målform. I dag

finnes det imidlertid gode oversettelsesprogrammer fra bokmål til nynorsk, og vice versa. Alle statlige saksbehandlere kan derfor skrive et svarbrev på sin egen målform, og ved hjelp av et par tastetrykk på sin PC, få ut en versjon i den annen målform, bokmål eller nynorsk, etter ønske.

Bokmålsforbundet er av den prinsipielle oppfatning at alle i Staten må få bruke den målform de selv ønsker, slik dette er fastsatt i Stortingets likestillingsvedtak av 1885. Dette er språklig demokrati på grunnplanet. På den måte vil man få en rimelig fordeling av hhv. bokmål og nynorsk i Staten. En slik ordning er dessuten byråkratisk og rimelig. Dette i motsetning til dagens mållov som både er meget byråkratisk og svært kostbar for Staten.

Språkrådet, med sine 35 – 40 ansatte, bruker i dag en stor del av sin tid til å administrere den byråkratiske og kostbare målloven. Ved å la alle statsansatte bruke sin egen målform, kan Språkrådet med fordel nedlegges. Språkrådets øvrige, få oppgaver kan overføres til departementet. Vi vil i den forbindelse minne om at Regjeringens politikk i dag går ut på å avbyråkratisere og effektivisere driften i Staten.

Nynorskaktivistene påpeker til stadighet at alle har et «ansvar» for nynorsken. De eneste som har et ansvar for nynorsk, er nynorskbrukerne selv. Og da snakker vi om de frivillige nynorskbrukerne, ikke tvangsbrukerne. Det er en utopi å tro at nynorsk kan opprettholdes ved hjelp av tvang og statlige subsidier.

Den nåværende mållov er en hån mot demokratiet. Lignende lover finnes kun i stater vi helst ikke vil sammenlignes med.

Det er på høy tid at myndighetene forholder seg til den språklige virkelighet, og sist – men ikke minst – respekterer folkets valg av målform.

Bergen, 8.03.2019
for Bokmålsforbundet
Steinar Øksengård, formann

BOKMÅLSFORBUNDETS INNSPILL TIL STORTINGSMELDING OM NORSK SPRÅK

Innledningsvis må det være på sin plass å minne om den faktiske språksituasjon her i landet. Det finnes meget god offentlig språkstatistikk, som går helt ned på individnivå. Tabellen, som er basert kun på offisielle tall, viser nynorsk tilslutning i prosent.

	Hele landet	Utenom Vestlandet
Grunnskolen	11,95 %	1,62 %
Skattemelding	10,25 %	
Videregående skole	6,23 %	0,67 %
Universitetene	3,61 %	
Rekrutter på sesjon	2,2 %	0,21 %

Det er verd å merke seg den meget lave nynorskandel blant den yngre del av befolkningen. Ovenstående statistikk viser klart hvilken målform som ønskes av det norske folk. Folkets valg av målform må respekteres, og legges til grunn for den offentlige språkpolitikk.

Vi kan til stadighet lese i offentlige utredninger, at bokmål og nynorsk ikke er reelt likestilt, og at nynorsk har dårligere «kår». Dette er ikke riktig. Nynorsk er ikke bare likestilt, men grovt favorisert, og bokmål tilsvarende diskriminert, ved en rekke økonomiske og juridiske særtiltak til fordel for nynorsk.

På neste side finner man et utvalg av økonomiske særtiltak til fordel for nynorsk. Også juridisk sett er nynorsk sterkt favorisert, i første rekke ved den udemokratiske Målloven. Stortingets likestillingsvedtak av 1885 likestilte målformene bokmål og nynorsk. Vedtaket fastslo at alle statsansatte kunne bruke den målform de selv ønsket. Denne ordning varte frem til Målloven av 1930, som ble innført etter press fra målfolket, og som innførte tvangskvotering av nynorsk. Dagens mållov fastsetter at en såkalt «rimeleg» nynorskandel, skal være på mellom 25 og 75 prosent. Dette altså i et samfunn som har mindre enn 10 prosent nynorskbrukere.

Målloven har også regler for regionale statsorganer. Ved utregning av såkalt flertallsmålform i det aktuelle området, teller man antall kommuner, og ser helt bort fra innbyggerantall, og innbyggernes individuelle språkvalg.

I forbindelse med sammenslåing av fylkene Vestfold og Telemark, er det etter sammenslåingen totalt 23 kommuner. 8 nynorsk, 6 bokmål og 9 nøytrale (i praksis bokmålskommuner). Lille Fyresdal kommune med 1319 innbyggere teller like meget som nye Sandefjord med 62000 innbyggere.

Ved utregningen teller ikke nøytrale kommuner med. Følgelig er nynorsk i henhold til Målloven såkalt «fleirtalsmålform». Fylkesmannen er derfor pålagt å bruke nynorsk som tjenestemål. Offentlig språkstatistikk dokumenterer hvilken målform innbyggerne i fylket bruker.

Skattedirektoratets statistikk (2017) vedrørende valgt målform i skattemeldingen (selvangivelsen), viste at bare 5,5 prosent valgte nynorsk. I grunnskolen valgte bare 3,8 prosent av elevene nynorsk, i den videregående skole bare 1,1 prosent, og ved forswarets sesjon valgte bare 0,7 prosent nynorsk.

Til tross for at det er vel dokumentert at nesten 95 prosent er bokmålsbrukere, fastslår Målloven at de utgjør et språklig mindretall i Vestfold og Telemark fylke. Tenk om Valgloven var utformet på samme måte, da kunne vi risikert at et parti som fikk 5 prosent av stemmene, fikk samtlige representanter i Fylkestinget. Målloven er en hån mot demokratiet. Lignende lover finnes kun i stater vi helst ikke vil sammenlignes med.

Også den såkalte sidemålsordning, som ble innført i gymnasiet allerede i 1907, etter press fra målfolket, og som pålegger alle skoleelever å lære både bokmål og nynorsk, er et godt eksempel på et særtiltak av hensyn til nynorsk. Dagens Opplæringslov fastsetter i sin læreplan for norsk, en plan som for øvrig nå er under revisjon, at alle elever ved utgangen av skolen skal beherske begge målformer like godt. All praksis viser at knapt noen elever behersker bokmål og nynorsk like godt etter endt skolegang. Å tro at elevene skal kunne skifte mellom målformene, på samme måte som man skifter skjorte, er helt urealistisk. Sidemål, som for 94 prosent betyr nynorsk, er definitivt ikke det viktigste elevene får bruk for senere i livet.

Bokmålsforbundet krever at myndighetene respekterer det norske folks valg av målform, og behandler begge målformer likt.

Bokmålsforbundet krever at alle særtiltak både av økonomisk og juridisk art til fordel for nynorsk avskaffes, eventuelt at bokmål gis samme særtiltak. Bokmålsforbundet krever at den udemokratiske Målloven oppheves, subsidiert at den utformes i henhold til grunnleggende demokratiske prinsipper, en person, en stemme.

Bokmålsforbundet krever at sidemålsordningen avskaffes, slik at elevene kan konsentrere seg om sin valgte målform. Subsidiert at kompetansemålet for sidemål redusere kraftig. Det skal ikke kreves skriftlig beherskelse av sidemålet. Det skal kun gis en karakter i norskfaget. Med sine 5,3 millioner språkbrukere er norsk ikke noe lite språk. Den angivelige trussel fra engelsk, mener vi i Bokmålsforbundet er betydelig overdrevet. At man bruker engelsk innen høyere utdanning er ikke noe nytt. Fridtjof Nansen skrev sin doktoravhandling på engelsk ved Bergens museum allerede i 1885. Dette for å nå ut til flest mulig, også i utlandet.

Hvis myndighetene mener alvor av at de vil satse på norsk språk, må man satse på den variant av norsk som foretrekkes av 90 prosent av befolkningen, nemlig bokmål. Den overdrevne satsning på nynorsk, samisk og minoritetsspråk, har ikke ført til flere brukere av disse språk. I stedet har man bygget opp en industri av aktivister som har språkaktivisme som levebrød. Bokmålsforbundet er av den prinsipielle oppfatning at man skal bruke norsk der man kan, og engelsk der man må.

EKSEMPEL PÅ BOKMÅLSFORBUNDETS STATISTIKK

2009	13,18	42,31	2,16		Note 4	10,93	4,70	16,69	1,29	13,46	2,40	4,71	1,69	5,03	12,00
År	Grunn skole hele landet	Grunn skole Vest-landet	Grunn skole utenfor Vest-landet	Videre-gående skole hele landet	Videre-gående skole utenfor Vest-landet	Skatte-meld-ing 3)	Rekrut-ter hele landet	Rekrut-ter Vest-landet	Rekrut-ter uten-for Vest-landet	UiB	UiO	NT-NU	UiT	UiS	Totalt uni-versi-teter
2010	12,96	41,84	2,06			10,63	7,11	21,58	0,63	13,38	2,50	4,75	1,80	4,93	
2011	12,83	41,45	2,01			10,20	7,91	25,79	0,98	13,34	2,56	4,86	1,87	4,76	
2012	12,59	40,79	1,94	6,4	0,75	10,13	7,80	25,93	1,04	12,40	2,49	4,67	1,76	4,49	
2013	12,51	40,65	1,87	6,4	0,78	9,89	7,97	26,93	0,91	11,74	2,52	4,52	1,47	4,38	
2014	12,35	40,21	1,81	6,20	0,78	10,23	7,65	25,59	0,92		2,46	4,52		4,52	
2015	12,23	40,12	1,73	6,36	0,65	10,27	7,95	26,45	0,96		2,34	4,50	1,25	4,38	
2016	12,16	39,93	1,70	6,10	0,73	9,84	8,07	26,72	1,02		2,00	4,37		3,9	
2017	12,05	39,76	1,66	6,20	0,79	9,77	2,30	7,82	0,21		1,99			3,6	
2018	11,95	39,51	1,62	6,23	0,67	9,60	2,30	7,90	0,21	9,72	2,11	4,34	0,97	3,41	3,61
2019	11,82	39,20	1,58												

Hva betyr disse to pilene?

Halvparten av alle nynorskelever i grunnskolen velger bokmål så snart de får anledning til å velge selv.
Halvparten av alle nynorskelever i grunnskolen har nynorsk som hovedmål - mot sin vilje!